

W dniu 7 czerwca do Sejmu wpłynął **rządowy projekt ustawy o ekonomii społecznej**, druk nr 2321. Treść tego projektu, poza kilkoma porządkowymi zmianami, jest taka sama jak projektu ustawy o ekonomii społecznej z dnia 2 grudnia 2021 roku upublicznionego na etapie prac rządowych. Stąd też do projektu znajdującego się obecnie w Sejmie w pełni odnoszą się uwagi przedstawicieli organizacji pozarządowych, innych podmiotów ekonomii społecznej, ośrodków wsparcia ekonomii społecznej i ekspertów zgłoszone do grudniowego projektu ustawy, których podsumowanie dostępne jest pod adresem internetowym: <https://proste.ngo/ustawa-o-ekonomii-spoecznej-uwagi>

Na podstawie wspomnianych uwag, wymiany opinii z przedstawicielem Ogólnopolskiego Związku Rewizyjnego Spółdzielni Socjalnych oraz własnych ocen, zarząd **Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych** przyjął poniższe stanowisko.

Stanowisko Zarządu Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych wypracowane w Zespole „Proste prawo dla NGO”

w sprawie rządowego projektu ustawy o ekonomii społecznej

Ustawa o ekonomii społecznej jest potrzebna, nie tylko dlatego, że realizuje zobowiązania zawarte w Krajowym Planie Odbudowy, ale przede wszystkim po to, by wprowadzić ekonomię społeczną oraz instrumenty wsparcia jej rozwoju do polskiego porządku prawnego, a także dać nowy impuls dla rozwoju ekonomii społecznej i działających w tej sferze podmiotów.

Niemniej projekt ustawy proponowany przez rząd powinien zostać gruntownie zmieniony, gdyż zawiera zapisy, które są niekorzystne z perspektywy podmiotów ekonomii społecznej, jest niespójny, nieprecyzyjny, a przede wszystkim nie wprowadza żadnych, nowych, istotnych rozwiązań służących rozwojowi ekonomii społecznej.

Na etapie prac rządowych nad projektem ustawy o ekonomii społecznej wszystkie istotne uwagi zgłaszane przez środowiska związane z ekonomią społeczną były konsekwentnie odrzucane przez rząd¹. Dlatego zdajemy sobie sprawę, że gruntowna przebudowa projektu na etapie parlamentarnym, choć konieczna, może się okazać trudna do przeprowadzenia. Licząc się z tym zgłaszamy kilka zmian, które wydają się bezspornie konieczne do tego,

¹ Zgłoszone stanowiska dostępne są pod adresem: <https://legislacja.gov.pl/projekt/12346902/katalog/12788700#12788700>

aby ustawa była bardziej przyjazna podmiotom ekonomii społecznej i aby zminimalizować negatywne konsekwencje jej wejścia w życie:

1. Definicja ekonomii społecznej znajdująca się w projekcie (art. 2 pkt 1) ogranicza tę sferę aktywności obywateli wyłącznie do działalności podmiotów ekonomii społecznej, których katalog jest ograniczony. Działania w sferze ekonomii społecznej mogą prowadzić także inne podmioty niż wymienione w projekcie, a przede wszystkim obywatele działający w ramach różnego rodzaju grup nieposiadających osobowości prawnej. Dlatego w ustawie powinna znaleźć się dotychczasowa definicja ekonomii społecznej znajdująca się w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej, która nie utożsamia ekonomii społecznej wyłącznie z działalnością podmiotów ekonomii społecznej.
2. Zaproponowana w projekcie definicja, jest niespójna z definicją znajdującą się w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej również przedmiotowo. Jako definicja legalna ogranicza bowiem rozumienie ekonomii społecznej, narzucając prawny wymóg prowadzenia jej intencjonalnie pro publico bono, poprzez formułę “działalność (...) na rzecz społeczności lokalnej”. Prawnie nie pozostawia to wątpliwości, co do wykluczenia z pojęcia ekonomii społecznej, działalności takich podmiotów jak na przykład spółdzielnie socjalne, jeśli (aktualnie zgodnie z prawem) ograniczą się do działań nakierowanych wyłącznie na swoich pracowników i spółdzielców. Proponowana definicja narzucać będzie konieczność wykazania bezpośrednio komponentu działania na rzecz społeczności lokalnej w określonym zakresie jako bezpośrednio podstawowego celu ekonomii społecznej, co wynika z językowej wykładni tej propozycji.
3. Do katalogu podmiotów ekonomii społecznej określonego w projekcie (art. 2 pkt 5) należy dodać rolnicze spółdzielnie produkcyjne, które są ważnym i jednym z nielicznych podmiotów działającym w sferze ekonomii społecznej wśród rolników.
4. Do katalogu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, którym mogą pomagać podmioty ekonomii społecznej (art. 2 pkt 6), należy dopisać trzy, istotne grupy, potrzebujące takiej formy wsparcia: osoby bezdomne, osoby uzależnione od alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających oraz cudzoziemców starających się o legalizację pobytu i/lub pracy.
5. Wojewoda nie może przyznawać statusu przedsiębiorstwa społecznego, gdyż nie ma nic wspólnego z ekonomią społeczną (art. 12. ust. 1). System wsparcia ekonomii społecznej rozwijany od kilku lat przez państwo opiera się na samorządach województw, które poprzez regionalne ośrodki polityki społecznej koordynują działania rozwojowe w sferze ekonomii społecznej, uczestniczą także obecnie w nadawaniu

statusu przedsiębiorstwa społecznego. Dlatego konieczne jest, aby wojewodę w tym zakresie zastąpić w ustawie samorządem regionalnym.

6. Użyteczne dla przedsiębiorstw społecznych będzie wprowadzenie do ustawy zapisu, który przyznawał by status przedsiębiorstwa społecznego w sytuacji, w której organ nadający ten status, w ciągu 30 dni od złożenia wniosku nie wyda decyzji o przyznaniu statusu przedsiębiorstwa społecznego, co pozwoli skrócić procedurę rejestrową (możliwość milczącego załatwienia sprawy w administracyjnym postępowaniu uproszczonym).
7. Konieczne jest również uwzględnienie dodatkowych uprawnień przysługujących przedsiębiorstwom społecznym w sferze podatkowej oraz w sferze zlecania zadań publicznych, zwłaszcza w przypadku przedsiębiorstw usługowych. Będzie to motywować do tworzenia przedsiębiorstw społecznych i ułatwiać im prowadzenie działalności.
8. Niezbędne jest także, aby możliwość zastrzeżenia zamówień publicznych nie podlegających ze względu na wartość Prawu zamówień publicznych, dotyczyła wszystkim podmiotów ekonomii społecznej, a nie tylko spółdzielni socjalnych i przedsiębiorstw społecznych (art. 26 ust. 1). Będzie to istotny impuls do zlecania zadań publicznych organizacjom pozarządowym oraz innym podmiotom ekonomii społecznej, a nie tylko spółdzielniom socjalnym i przedsiębiorstwom społecznym.

Popieramy także następujące propozycje zmian sformułowane przez Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych dotyczące systemu wsparcia podmiotów ekonomii społecznej:

9. Zapewnienie udziału przedstawicieli wszystkich Regionalnych Komitetów Rozwoju Ekonomii Społecznej w Krajowym Komitecie Rozwoju Ekonomii Społecznej.
10. Zapewnienie udziału Regionalnych Komitetów Ekonomii Społecznej w przygotowaniu oraz monitorowaniu regionalnych programów rozwoju ekonomii społecznej.
11. Zapewnienie udziału przedstawicieli środowisk ekonomii społecznej w komitetach monitorujących regionalne programy operacyjne finansowane z funduszy unijnych. W wyborze tych przedstawicieli istotną rolę powinny mieć Regionalne Komitety Rozwoju Ekonomii Społecznej.
12. Zapisanie w ustawie, że usługi wsparcia świadczone przez ośrodki wsparcia ekonomii społecznej są usługami publicznymi lub usługami w ogólnym interesie gospodarczym, o których mowa w art. 93 i art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, co spowoduje, że nie będą one podlegać ograniczeniom związanym z pomocą publiczną.
13. Wzmocnienie zapisów ustawowych dotyczących współpracy powiatowych urzędów pracy z ośrodkami

wsparcia ekonomii społecznej, w tym wprowadzenie obowiązku określania co roku puli środków, które urzędy pracy będą przeznaczać na różne formy wsparcia podmiotów ekonomii społecznej.

14. Ujednolicenie zapisów w ustawie o ekonomii społecznej i ustawie o spółdzielniach socjalnych w taki sposób, aby warunki funkcjonowania spółdzielni w zakresie proporcji zatrudnienia nie były bardziej restrykcyjne niż w przedsiębiorstwach społecznych oraz aby w obu ustawach tożsamy był katalog usług społecznych.
15. Określenie zakazu posiadania przez jedną osobę fizyczną lub jedną osobę prawną nie będącą podmiotem ekonomii społecznej więcej niż 50% udziałów lub akcji w przedsiębiorstwie, aby zapobiegać ryzykom związanym z dominującą pozycją jednego właściciela/udziałowca.
16. Wprowadzenie jednolitego znaku dla podmiotów ekonomii społecznej, który pozwalałby je odróżnić od podmiotów o charakterze komercyjnym.

Warszawa, 21 czerwca 2022 r.